

Dobre informované verejné rozhodnutia na základe analýz a dát sú v ohrození

Pre kvalitné verejné rozhodovanie sú dôležité dobre fungujúce analytické jednotky. Preto je dôležité, aby výmeny ich vedenia neprebíhali podľa volebného cyklu, ale boli riadne zdôvodnené. Zároveň je kľúčové, aby na uvoľnené pozície prebehli transparentné výberové konania za účasti odbornej verejnosti.

Po vzore dlho etablovaného Inštitútu finančnej politiky na Ministerstve financií sa v posledných rokoch **na Slovensku intenzívne a úspešne rozvíjali analytické jednotky vo verejnom sektore**. Sieť verejných think tankov, ktorá sa budovala aj za pomoci európskych zdrojov, má na starosti vyhodnocovanie verejných politík, tvorbu nezávislých prognóz, sledovanie hodnoty za peniaze, revízie výdavkov či odborné analýzy založené na dátach. Ich cieľom je **napomáhať efektívnemu a účelnému využívaniu verejných zdrojov** namiesto rozhodnutí založených prevažne na postojoch, záujmoch, ideológii, či účelových analýzach.

Práca analytikov a analytičiek spočíva v dôslednom preskúmaní verejného záujmu. Ten vyžaduje presnú definíciu problémov a cieľov, ktoré chceme dosiahnuť. Základným prvkom je pomenovanie a komplexné ekonomické zhodnotenie možností ich dosiahnutia pri zohľadnení neistôt a rizík, ako aj posúdenie všetkých nákladov a prínosov pre spoločnosť, t.j. hodnota za peniaze.

Prax transparentných a otvorených výberových konaní s verejným vypočítaním víťazného kandidáta v súlade s [Metodikou budovania analytických kapacít v štátnej správe](#) na mnohých ministerstvách a úradoch umožnila na riadiace pozície vybrať kvalitných odborníkov. Takýto spôsob výberu výrazne prispel ku kvalite fungovania 14 analytických jednotiek a centier. Vďaka dostatočným analytickým kapacitám a kompetenciám sú potom verejné inštitúcie schopné svoje rozhodnutia vyhodnotiť a vysvetliť daňovým poplatníkom.

Slovenská ekonomická spoločnosť a Klub ekonomických analytikov preto s veľkým znepokojením vnímajú nedávne odvolania štyroch riaditeľov analytických jednotiek na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny, Ministerstve pôdohospodárstva, Ministerstve vnútra a Ministerstve investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, ktoré prebehli bez odôvodnenia.

S obmenou ministrov často dochádza aj k istej výmene šéfov analytických jednotiek ako kľúčových úradníkov na ministerstvách. **Nerešpektovaním zavedeného procesu ich výmeny sa však spochybňujú existujúce inštitucionálne pravidlá**, ktoré zabezpečujú transparentnosť a kvalitu nevyhnutnú pri správe vecí verejných. Zároveň sa tým naštrbuje dôveryhodnosť analytických jednotiek. Ak by výmena šéfov analytických útvarov zásadne závisela od volebného cyklu, malo by to negatívny dopad na atraktivnosť týchto inštitúcií pre kvalitných kandidátov zvonka ako aj schopnosť udržať si existujúcich zamestnancov. V najhoršom scenári môžu neodborné zásahy viesť k zániku týchto inštitúcií.

Pre kvalitu verejných rozhodnutí považujeme za dôležité, aby verejné inštitúcie dodržiavali platné štandardy pre analytické jednotky a centrá, vrátane **transparentných výberových konaní a zastúpenie profesijných organizácií vo výberových komisiách.**

V Bratislave, 29.1. 2024

Slovenská ekonomická spoločnosť' a Klub ekonomických analytikov

---

Slovenská ekonomická spoločnosť' (SEA) je dobrovoľné vedecké a profesné združenie ekonómov, ktoré pracuje ako občianske združenie. Cieľom spoločnosti je prispievanie k rozvoju a popularizácii ekonomickej vedy podporou základného a aplikovaného výskumu. SEA tiež podporuje skvalitňovanie ekonomickeho vzdelávania na Slovensku s osobitným dôrazom na výchovu mladých talentov. Členstvo v spoločnosti je otvorené vedeckým ekonómom, odborníkom z praxe, doktorandom i študentom a tiež odbornej verejnosti. Spoločnosť' má aj 40 Fellows, t.j. členov, ktorí majú kvalitné vedecké publikácie v ekonomickej oblasti alebo sa výrazne zaslúžili o rozvoj ekonomickej vedy na Slovensku.

Slovenská ekonomická spoločnosť' bola v januári 2017 prijatá za plného člena Medzinárodnej ekonomickej asociácie (IEA), svetovej federácie národných ekonomických spoločností založenej v roku 1950 na rozvoj ekonomickej vedy a hospodárskej politiky. Členstvo v IEA je medzinárodným uznaním Slovenskej ekonomickej spoločnosti ako reprezentanta komunity slovenských ekonómov. Každú krajinu môže v IEA zastupovať len jedna ekonomická asociácia.

Kontakt:

Jarko Fidrmuc, predseda SEA, Andrej Svorenčík
e-mail: sea@slovaecon.sk asvo@sas.upenn.edu

Podporu stanovisku vyjadrili aj nasledujúci fellows SEA:

Eduard Baumöhl, Ekonomická univerzita v Bratislave, Slovenská akadémia vied
Andrej Cupák, Národná banka Slovenska, Ekonomická univerzita v Bratislave
Brian Fabo, Národná banka Slovenska, Slovenská akadémia vied
Jan Fidrmuc, Université de Lille
Jana Fidrmuc, Warwick Business School
Zuzana Fungáčová, Bank of Finland
Vladimír Gazda, Univerzita J. Selyeho v Komárne
Pavel Gertler, Národná banka Slovenska
Martin Guzi, Masarykova Univerzita
Michal Horváth, Národná banka Slovenska
Tomáš Jagelka, University of Bonn
Martin Kahanec, Central European University vo Viedni, CELSI, a Ekonomická univerzita v Bratislave
Richard Kališ, Ekonomická univerzita v Bratislave
Martin Lábaj, Ekonomická univerzita v Bratislave
Lukáš Lafférs, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici
Katarína Lučivjanská, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach

*Mikuláš Luptáčik, Wirtschafsuniversität Wien
Jana Péliová, Ekonomická univerzita v Bratislava
Pavol Povala, Norges Bank Investment Management
Maroš Servátka, Macquarie Business School
Andrej Svorenčík, University of Pennsylvania
Martin Šuster, Rada pre rozpočtovú zodpovednosť
Radovan Vadovič, Carleton University
Jana Vyrastekova, Radboud University, Nijmegen, Holandsko
Tomáš Výrost, Ekonomická univerzita v Bratislave*

Klub ekonomických analytikov (KEA) je občianskym združením, ktoré má 56 členov a pozostáva z ekonomických analytikov. Ambíciou KEA je zvýšiť kvalitu spoločenskej diskusie o ekonomických otázkach a podporiť presadzovanie rozumnej hospodárskej politiky na Slovensku.

Kontakt:

*Lucia Šrámková, predsedníčka KEA
klub.ekonomickych.analytikov@gmail.com
www.ineko.sk/kea*

Súhlas so stanoviskom vyslovilo 35 členov KEA, 1 člen bol proti. 12 hlasujúcich respondentov si želalo zostať v anonymite.

Respondenti ankety (súhlasné stanovisko):

*Andrej Arady
Boris Fojtík
Marek Gábriš
Pavel Gertler
Katarína Gumanová
Matej Horňák
Miroslav Kňazko
Ľubomír Koršňák
Lucia Mýtina Kureková
Michal Lehuta
Adriana Lojschova
Tibor Lőrinc
Juraj Mach
Michal Mušák
Viktor Novysedlák
Peter Pažitný
Róbert Prega
Marek Radvanský
Katarína Strapoňová
Marián Šaling
Lucia Šrámková
Martin Šuster
Mária Valachyová
Vladimír Vaňo*